

دانشگاه امام صادق (ع)
دانشکده معارف اسلامی و اقتصاد
پایان نامه کارشناسی ارشد

عنوان:

بررسی سیاستهای پولی ایران بعد از انقلاب

نویسنده: محمد علی فلاحی

استاد راهنما: محمد مشکوه

استاد مشاور: حمید ناظمیان، حمید دیهیم

سال تحصیلی: مرداد ۱۳۷۰

توصیفگر: ۲۳۴ ص. : جدول ، نمودار . شماره بازیابی ۳۲ الف.

واژگان کلیدی: ایران / سیاست پولی / بانک و بانکداری / بانکداری اسلامی

چکیده:

هدف از پژوهش حاضر ، بررسی سیاستهای پولی اتخاذ شده در ایران بعد از پیروزی انقلاب اسلامی (۶۷ - ۱۳۵۸) و پاسخگویی به این سوال است که علت عدم کارایی سیاستهای پولی دهه اخیر چیست ؟ فرضیه ای که در این تحقیق ، مورد آزمون قرار میگیرد عبارتست از اینکه " سیاستهای پولی ایران در دهه اول بعد از انقلاب اسلامی ، همچون سالهای پیش از آن ، بیش از آنکه تأثیرگذار باشد ، تأثیر پذیر از سیاستهای بودجه ای دولت بوده است و لذا از استقلال لازم برخوردار نبوده است " . تحقیق حاضر با استفاده از روش کتابخانه ای از نوع تحلیلی انجام گرفته و در دو بخش و مجموعاً چهار فصل تنظیم شده است.

در بخش اول ، با دیدی توصیفی - تحلیلی به بررسی سیاستای پولی اتخاذ شده در طی سالهای (۶۸ - ۱۳۵۸) پرداخته می شود . این بخش در دو فصل ارائه می شود . فصل اول به سیاستهای پولی کشور قبل از اجرای قانون عملیات بانکی بدون ربا (۶۲-۱۳۴۸) و فصل دوم به بررسی این سیاستها و ابزارهای آن بعد از اجرای قانون مذکور می پردازد. در بخش دوم ، با توسل به ابزار کمی و روشهای مقداری (روشهای اقتصادسنجی) سعی میگردد تا شناختی دقیق تر از عرضه و تقاضای پول در ایران و عوامل موثر بر آن تحصیل گردد. بنابراین فصل سوم به ارائه مشخصات عرضه پول در ایران طی دوره مورد بحث و فصل چهارم به ارائه دو مدل پیشنهادی مربوط به تقاضای پول و نقدینگی در ایران طی سالهای ۶۷-۱۳۵۲ اختصاص دارد.

یافته های تحقیق نشان می دهد ، سیستم پولی و بانکی کشور طی سالهای مورد بررسی ، با دو دسته مشکلات اساسی مواجه بوده است :

الف) مشکلاتی که ریشه در عوامل خارجی دارند ، نظیر بحرانهای سیاسی دوران انقلاب و سالهای بعد از آن ، تحریم اقتصادی ، مسدود شدن ذخائر ارزی ، مسدود شدن سپرده های بانکهای ایرانی در خارج ، کاهش قیمت نفت در بازارهای جهانی و ...

ب) مشکلاتی که ریشه در عوامل درونی سیستم پولی و بانکی کشور دارند ، مثل محدود شدن تعداد ابزارهای پولی موجود در دست بانک مرکزی ، استفاده مستمر از سیاست سقفهای اعتباری آن هم به صورت کلی و بدون در نظر گرفتن تفاوت های میان بانکها از لحاظ قدرت جذب سپرده ها و شرایط جغرافیایی ... ، وابستگی شدید سیاستهای پولی به سیاستهای بودجه ای (مالی) دولت ، عدم توجه به بخش عمومی در زمان تدوین سیاستهای پولی ، تکیه بر ابزارهای کنترل مستقیم و عدم استفاده از ابزارهای غیر مستقیم و متکی به بازار ، فقدان نظارت دقیق از سوی مقامات پولی بر فعالیت سیستم بانکی ، عدم استقلال کافی بانک مرکزی و ...

انتخاب و بکارگیری ابزارهای پولی مناسب که منطبق با قانون عملیات بانکی بدون ربا باشد ،
کاهش وابستگی بیش از اندازه سیاستهای پولی به سیاستهای مالی ، ایجاد یک سیستم نظارتی جهت
کنترل عملکرد اعتباری سیستم بانکی ، آموزش کارکنان بانکها در زمینه نحو اعطای تسهیلات در قالب
عقود اسلامی و ... مهمترین پیشنهادهای تحقیق برای حل مشکلات فوق الذکر می باشد.